

Notiser

Möte med större skrikörn

Fredagen den 9 oktober tog jag ledigt från arbetet för att köpa en ny systemkamera. Väl hemkommen var jag ivrig att träna inför Ölandsresan som skulle ske nästföljande onsdag. Inte en fågel syntes till hemma, så jag kastade mig in i bilen för att åtminstone fotografera några gäss vid Svartsjöviken. Vid Skå kyrka såg jag en örn på håll, perfekt tillfälle att ta bilder på en flygande havsörn tänkte jag. Jag svängde in på Kumlavägen för att gen-skjuta den. Men när den kom närmare såg det absolut inte ut som en havsörn. Mycket kupiga vingar, långa handpen-nor och den såg tung ut, men klart mindre än en havsörn. Öرنen såg också nästan svart ut, så en större skrikörn måste det vara.

Den satte sig i en tall-topp cirka 100 m ifrån mig, härligt att ha kamera med sig vid ett sådant tillfälle, men hur byter jag objektiv? Jag hade bara ägt kameran en timme, tog för säkerhets skull några bilder med originalobjektivet. Sedan provade jag att byta, för en som är van tar det ca. 10 sekunder för mig, med kommunens första större

skrikörn nära mig tog det en evighet. När jag var klar passade örnen på att flyga ner till skogen mot flygfältet. Telefonen hade jag glömt i hemma så jag kunde inte ringa någon om hjälp att återfinna örnen, jag letade ungefär en timme men den sågs inte mer. Men jag fick i alla fall en bild på örnen, inte världens bästa men det första fågelfotot med nya kameran. Numera sitter 100 millimetersobjektivet alltid på när jag är ute och åker.

Jan Björk

Foto: Jan Björk

Vråksträcket i Stenhamra 10 oktober 2010

Foto: David Erterius

Det var en kall och småmulen oktoberdag då jag bestämde mig för att gå upp på berget i Stenhamra stenbrott där jag så många gånger förut stått och observerat fågelsträck. Mina förväntningar på dagen vad gäller sträckande fåglar var inte särskilt stora med tanke på kylan och att de flesta nog redan hade flyttat förbi. Väl uppe på utsiktsberget började jag spana i handkikaren och fick så småningom syn på ett par sparvhökar som jag genast tittade närmare på i tuben. Efter att sparvhökarna cirklat färdigt och dragit iväg släppte jag tuben och stod och tittade lite åt olika håll.

Sedan lyfte jag handkikaren igen och började svepa mot Färentuna till med blicken. Det var då jag upptäckte de första vråkarna. En liten skruv på fem stycken som genast fångades i tuben. Det var fjällvråkar och pulsen steg genast lite då dessa inte hör till vanligheten vid sträckspaning från stenbrottet, åtminstone inte fem stycken samtidigt.

Nu började jag spana mer ivrigt och upptäckte snart fler vråkar som var på väg söderut. Det visade sig snart att det sträckte vråkar, både ormvråkar och fjällvråkar, på en bred front mellan Skå på ena sidan och Färentuna på den andra. Det sträckte säkert vråkar utanför denna radie också men dessa lämnades tills vidare då det fanns gott om fåglar

på närmare håll att kika på.

Nu började det även komma sträckande vråkar rakt ovanför huvudet på mig och jag började få fullt sjå att hinna med att räkna alla. Även vråkskrubarna blev fler och större, de flesta med en blandning av både fjällvråkar och ormvråkar. De största skrubarna innehöll ett drygt trettio vråkar och var verkligen en magnifik syn. Efter att ha stått där några timmar började sträcket mattas av och kylan gjorde sig påmind. Jag summerade dagens rovfågelsträck och fick det till 252 fjällvråkar, 234 ormvråkar, 8 sparvhökar, 1 duvhök samt 4 havsörnar. Lycklig och frusen gick jag hem för att värma mig och rapportera på Svalan vad jag sett.

I sammanhanget kan nämnas att dagen därpå, alltså 11 oktober, sågs över 10 000 ormvråkar i jätteskrubar, vars like sällan eller aldrig har setts över Falsterbo förut! Det var den högsta dagssumman sedan de nu pågående sträckräkningarna startade 1973 (källa: Falsterbo fågelstation). Några mängder fjällvråkar (30 ex) passerade däremot inte Falsterbo tillsammans med ormvråkarna. Troligen lämnade de som sågs på Ekerö landet på en mer östlig kurs. Den 13 oktober noterades dock toppsiffran 1200 fjällvråkar i Falsterbo (källa: Svalan).

Patrik Engström

Mångsidig hackspett

I Sverige har vi idag fyra arter brokspettar: tretåig, vitryggig, mindre och större hackspett. De tre första är ganska långt specialiserade i sitt val av föda, den tretåiga äter mest insekter i barken på barrträd och den vitryggige stora skalbaggs larver i död eller döende ved av lövträ. Även den mindre är beroende av insektlarver i död ved, också främst från lövträd. Den större hackspetten däremot är mera mångsidig.

De större hackspettar som besöker mitt närområde på Ekerö äter mest frön från kottar av gran och tall, men söker givetvis också insekter i träden och besöker talgen på fågelbordet. Den kan också på våren hacka upp ingångshålet till småfågelholkar för att komma åt innehållet.

I somras såg jag ett beteende som understryker den större hackspettens för-

Foto: Göran Forsberg

måga att utnyttja många olika födokällor. Vi har ett litet äppelträd som heter Katja och mognar i början av september. I år var nästan alla äpplen angripna av äppelvecklare, vars larver gjorde rejäla gångar i de mognande äpplena.

Plötsligt upptäckte jag den 15 augusti något stort hoppa runt i det lilla trädet. Det var en större hackspett som plötsligt satte sig hängande på rygg under ett äpple som han samtidigt bearbetade som om han sökte larver i ved. Han högg helt enkelt ut larver ur fruktköttet och lät sig väl smaka. Det gäller

att ta vara på det utbud av föda som för tillfället finns tillgängligt! Större hackspetten plundrar även bigarrträdet och hasselbuskarna. Tal om en varierad meny!

Jan Sondell

Möte med tre nykomlingar

Man kan undra vilka som var mest nyfikna när jag vid ett besök hos Urpo fick se dessa tre unga kattuggleungar.

Göran Forsberg

"Mitt i naturen" sände från Svartsjöviken

I höstas sändes i TV-programmet "Mitt i naturen" ett inslag från Svartsjöviken där bl. a. Gigi Sahlstrand presenterade tjejnätverket "Rapphönorna". Kameran visade några fina svep över viken. Regntunga skyar gjorde att bilderna blev mjuka och fina.

Foto: Göran Forsberg

Börja skåda fågel

Under Falsterbo Bird Show, helgen 3-5 september, lanserade Gigi Sahlstrand från Färingsö och Eva Stenvång Lindqvist från Saltsjöbaden, sin bok "Börja skåda fågel". Under helgen deltog de även i P1 "Naturmorgon" där boken fick stor uppmärksamhet. Man kunde även under helgen få höra tjejerna berätta om boken under ett längre föredrag på mässområdet och ett kortare ute på Ljungen på Bivråkens dag.

MOF säljer småfågelholkar

MOF har införskaffat ett antal småfågelholkar (se bild) som säljs ut för 50 kronor styck. Slå en signal till Urpo Könnömäki på telefon 08-560 206 91 eller 070-236 56 64 och bestäm antal och leveransplats.

Årets silvertärna

I samband med fågelskådarnas stora evenemang Falsterbo Bird Show i början av september utsågs MOFs styrelseledamot Gigi Sahlstrand till "Årets silvertärna". Detta pris delas ut av Sveriges Ornitologiska Förening tillsammans med kikarmärket Swarovski och utgörs av en högkvalitativ kikare till ett värde av 24 000 kronor. Priset går till en kvinna som gjort värdefulla insatser för fågelintresset. Medelålders kvinnor utgör idag den största gruppen nya fågelskådare, och det är mycket tack vare dessa som fågelintresset växer i Sverige.

I motiveringen till priset sägs bland annat: "Gigi Sahlstrand har som få andra uppmuntrat kvinnor att satsa på sitt skådande och öka sina kunskaper om fåglar. Hennes entusiasm och coachning har gjort att kvinnliga skådare vågat börja arbeta som volontärer och ta styrelseuppdrag i olika fågelföreningar. Gigi delar alltid generöst och seriöst med sig av sina kunskaper till alla, inte bara tjejer, och har genom den uppmärksamhet hon fått via media lockat fler kvinnor att börja skåda.

